

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)

dosarul nr. 2a-

3830/21

Judecător : Mitrofan Livia

2-19075921-02-2a-

07102021

DECIZIE

19 aprilie 2022

mun.

Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

În componenţă:

Preşedintele colegiului, judecătorul

Anatol Pahopol

Judecătorii

Ruxanda Pulbere şi Viorica

*****la

Grefierul Iana Munteanu

examinând în şedinţă publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** cu privire la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei profesionale precum şi repararea prejudiciului moral, la cererea de apel depusă de avocatul ***** în interesele lui ***** împotriva hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 06.07.2021,-

CONSTATĂ:

La 14 februarie 2019 ***** a depus cerere de chemare în judecată către ***** privind apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei profesionale precum şi repararea prejudiciului moral, solicitînd: a considera defăimătoare afirmaţiile lui ***** cu referire la reclamant şi anume „... în loc să vorbim despre beneficiarul mare al furtului miliardului şi a spălătoriei mafiei ruseşti este ***** compliciti săi ***** ..”; a-l obliga pe ***** să dezminţ în acelaşi mod în care a fost răspîdită informaţia defăimătoare şi fals, cu obligarea la prezentarea scuzelor; precum şi încasarea prejudiciului moral în mărime de 1 leu.

În motivarea cererii a menţionat că, la data de 13 ianuarie 2019 reclamantul a aflat despre conferinţa de presă organizată la data de 2 ianuarie 2019, în care pârâtul ***** în calitate de Preşedinte al partidului politic ***** încalcând vădit principiile de drept consfinţite în Constituţia Republicii Moldova şi normele morale din societate, în mod calomnios, denaturat a afirmat „...în loc să vorbim despre beneficiarul mare al furtului miliardului şi a spălătoriei mafiei ruseşti care este ***** compliciti săi ***** ..”.

A menţionat că, pârâtul a dat dovadă de un comportament de rea-credinţă şi a încălcat normele morale din societate prin răspîndirea de informaţiile false şi

denigratoare, utilizând falsuri în declarații și în mod calomnios a adus acuzații, lăsând publicului să înțeleagă precum că reclamantul ar fi complice la mafie și ar fi implicat în comiterea de infracțiuni deosebit de grave, iar aceste circumstanțe aduc atingere onoarei, demnității și reputației profesionale.

A mai indicat că, anterior, ***** a mai răspândit astfel de informații denigratoare și necorespunzătoare adevărului cu referire la persoana ***** Astfel, în cadrul emisiunii televizate „***** de la postul de televiziune *****”, din 22 noiembrie 2018, pârâtul a declarat următoarele: „...ceia ce facem noi, solicităm investigarea furtului miliardului, noi știm unde este miliardul și eu și dumneavoastră știm că el este la ***** la ***** la ***** la ***** la ***** la care s-a nimerit și s-a înfruptat din el... ”.

A mai menționat că informația falsă și denigratoare a fost difuzată de pârât în mass-media în totul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 24.02.2019. În cadrul scrutinului electoral participă și *****a avut onoare să fie reclamantul, iar în prezent este Președinte de onoare al partidului. Respectiv, afirmațiile mincinoase ale lui ***** au ca scop manipularea opiniei publice în vederea denigrării, inclusiv și a imaginii *****.

A menționat că, ocrotirea demnității persoanei este necesară atât dintr-un punct de vedere personal, prin protejarea acestei valori fundamentale a fiecărui individ, dar și privită dintr-o perspectivă colectivă, socială, pentru protejarea și încurajarea dezvoltării unor relații interindividuale civilizate, bazate pe respect reciproc.

A reținut că, reclamantul a exercitat funcția de deputat în *****și ***** a ***** , iar anterior a deținut și alte funcții înalte în stat de ***** , astfel pe parcursul activității s-a creat o imagine și o reputație în societate.

A menționat că, afirmațiile neadevărate, legate de moralitatea, profesionalismul și integritatea lui ***** ***** cauzează suferințe, prin lezarea prestigiului social, prin pătarea pe nedrept a unei reputații dobândite prin eforturi și sacrificii de-a lungul mai multor ani.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 06 iulie 2021 a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

La data de 16 iulie 2021, avocatul ***** , în interesul lui ***** , a depus cererea de apel solicitînd casarea hotărîrii, cu emiterea unei noi soluții de admitere a cererii de chemare în judecată.

În argumentarea apelului a indicat că instanța nu s-a expus asupra temeiurilor invocate în cererea de chemare în judecată și nu a examinat probele administrate.

Se indică faptul că intimatul ***** nu neagă faptul că a răspândit informații mincinoase în adresa reclamantului. Mai mult ca atît, el confirmă acest lucru, or, la întrebarea jurnalistului de la portalul de știri ***** cum comentează cererea

prealabilă înaintată în adresa lui, dânsul a răspuns: ”Eu despre hoți n-am încetat să vorbesc de ani de zile. Acum s-a trezit? Individul despre care vorbiți este un politician de sub 1% și din punctul meu de vedere s-a sinucis politic de mult timp. Eu nu dau nici 30 cenți, pardon 30 de bănuți pe onoarea și demnitatea lui *****.”

Conferința de presă susținută de intimat a fost larg mediatizată de portalurile de știri *****, -mal TV și altele. Pe marginea acestor probe prezentate care se află la materialele dosarului, instanța nu s-a expus, le-a omis și neglijat fără nici un motiv plauzibil.

Menționează că instanța de fond a ignorat faptul că intimatul nu a făcut dovada că faptele comunicate ar corespunde adevărului și că a întreprins toate măsurile de diligență pentru a preveni răspândirea unor informații false.

Reiterează că informația răspândită de ***** este falsă, este defăimătoare, permite identificarea persoanei vizate de informație și nu se bazează pe un substrat factologic suficient.

Această normă legală fiind citată de instanță în hotărâre a fost eronat interpretată. Or, în vederea stabilirii dreptului la apărarea onoarei, demnității și reputației personale legea nu prevede necesitatea unui număr cantitativ de persoane care au luat cunoștință de informația defăimătoare răspândită de pârât.

În contextul dat, intimatul a dat dovadă de un comportament de rea-credință și necinstit, în mod obiectiv, capabil să-l umilească sau să-l defăimeze pe dl. ***** în ochii publicului, întâlnind, astfel de critică completă, unui consumator de informații media imparțial nu-i rămâne decât să-l suspecte pe apelant în practici frauduloase, fapt care îi prejudiciază imaginea, onoarea și demnitatea personală și profesională.

Mai menționează că instanța de judecată nu a luat în considerație că *****, în calitate de concurent pectoral, a folosit un argument fals și l-a prezentat public în scop electoral cu intenția de a difuza informații denigratoare în adresa dlui *****

Aceste circumstanțe care sunt importante și care pun la îndoială buna credință a intimatului au fost ignorate de către instanța de judecată. Or, ***** în mod intenționat și cu rea-credință, a folosit date și informații false pentru a determina opinia publică sau pe unii indivizi în particular să condamne moral pe dl. ***** *****, ceea ce a afectat grav onoarea și reputația profesională.

În ședința instanței de apel, avocatul *****, în interesul lui *****, a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia, prezentând totodată și motive suplimentare, conform cererii prezentate.

Reprezentantul intimatului, avocatul *****, a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond, pe care o consideră legală și întemeiată.

Audiind participanții prezenți, examinînd materialele cauzei în raport cu argumentele invocate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel, cu menținerea hotărîrii instanței de fond, din următoarele considerente:

Conform art. 385 CPC al RM, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: a) să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Colegiul reține că la 14 februarie 2019 ***** a depus cerere de chemare în judecată către ***** privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale precum și repararea prejudiciului moral, solicitînd: a considera defăimătoare afirmațiile lui ***** cu referire la reclamant, expuse în conferința din 02 ianuarie 2019, despre care ar fi aflat reclamantul la data de 13 ianuarie 2019, și anume „... în loc să vorbim despre beneficiarul mare al furtului miliardului și a spălătoriei mafiei rusești este ***** , complicii săi ***** , ***** ..”; a-l obliga pe ***** să dezmință în același mod în care a fost răspîndită informația defăimătoare și fals, cu obligarea la prezentarea scuzelor; precum și încasarea prejudiciului moral în mărime de 1 leu.

La caz, Colegiul reține că părțile implicate în proces sunt persoane publice, ***** – la data respectivă fiind politician, președintele Partidului Politic ***** și participa la scrutinul electoral. ***** ***** era președinte al ***** , participînd de asemenea, la scrutinul electoral.

Respectiv, ambii participanți fiind politicieni și concurenți electorali, beneficiază de un nivel mai înalt al libertății de exprimare.

Conform art. 25 din Legea 64 privind libertatea de exprimare, (1) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de persoană privată sau publică se interpretează în favoarea acordării statutului de persoană publică. (2) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public sau curiozitate se interpretează în folosul acordării statutului de interes public.

Așadar, potrivit circumstanțelor cauzei se evidențiază că, în conferința de presă organizată de ***** la data de 01 ianuarie 2019, nefiind indicată care platformă sau mijloc de informare în masă, acesta a admis afirmația precum că „...în loc să vorbim despre beneficiarul mare al furtului miliardului și a spălătoriei mafiei rusești care este ***** , complicii săi ***** , ***** ..”, iar reclamantul/apelant consideră că prin afirmația respectivă a fost acuzat în complicitate de furtul miliardului, fără a fi prezentate probe, sau a avea un substrat factologic.

Colegiul reține că în materie de exprimare politică și activistă civilă care se înscrie într-o dezbatere de interes general, art. 10 prevede un nivel ridicat de protecție a dreptului la libertatea de exprimare, atît pentru internet cît și pentru alte mijloace de comunicare. Această libertate le permite astfel unui reprezentant al cetățenilor, care se înscrie într-un demers de opoziție politică, să utilizeze termeni critici virulenți față de responsabilii politici pe un subiect de interes general și să

tolereze exagerări verbale și scrise inerente subiectului aflat în dezbatere (Renaud împotriva Franței).

Conform art. 3 din Legea 64 privind libertatea de exprimare, (1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. (2) Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. (3) Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. (4) Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin. (3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat. (5) Garanțiile privind libertatea de exprimare nu se extind asupra discursurilor care incită la ură sau la violență.

Conform art. 7 din Legea citată, (1) Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. (2) Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. (3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. (4) Persoana lezată prin răspîndirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. (5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. (6) Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiții: a) exprimarea intenționată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; b) permite identificarea persoanei vizate. (7) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (6) poate solicita exprimarea scuzelor și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Potrivit art. 24 din Legea citată, (1) Reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pîrîtul a răspîndit informația; b) informația îl vizează și este

defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

(2) Pîrîtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspîndirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspîndită este de interes public.

La caz, contrar alegațiilor părții apelante referitor la faptul că instanța de fond eronat a considerat neprobate argumentele cererii de chemare în judecată, Colegiul civil subliniază că din materialele cauzei lipsesc probe în vederea realizării obligației prevăzute la art. 24 din Lege, în ceea ce vizează modul și mijloacele de răspîndire, precum și impactul subiectului.

Colegiul reține argumentele instanței de fond în partea ce vizează subiectul abordat, or, subiectul "furtul miliardului" și a „Laundromatului” au fost de importanță majoră și de interes public, fiind folosit în campaniile electorale de concurenții electorali. Astfel, cele invocate în conferințe se referă la elementele unui subiect sensibil pentru societate, "miliardul" și viziunile unui politician față de un alt politician.

Prin urmare, Colegiul subliniază că libertate de exprimare, conform Jurisprudenței CEDO, permite unui reprezentant al cetățenilor, care se înscrie într-un demers de opoziție politică, să utilizeze termeni critici virulenți față de responsabilii politici pe un subiect de interes general și să tolereze exagerări verbale și scrise inerente subiectului aflat în dezbatere, aspecte întrunite în problema deferită judecării.

Mai mult, Colegiul reține că aceste expuneri, în modul formulat și în contextul respectiv, nu sunt extrem de exagerate astfel, încît să se constate o ingerință în libertatea de exprimare și se încadrează în limita admisibilă a criticilor și expunerilor față de o persoană publică și activitatea acesteia, ținînd cont de faptul că aceștia erau concurenți electorali.

La fel, Colegiul menționează că argumentele invocate de către apelant nu pot fi reținute, aspectele invocate în conferință referindu-se la activitatea politică a oponentului electoral și aprecierea acesteia de către un alt concurent electoral, ceea ce implică o libertate mai largă în expunerile admisibile.

Totodată, Colegiul indică asupra faptului că respectiva expresie este evident o apreciere subiectivă, avînd substrat factologic în evenimentele care au avut loc în perioada desfășurării activității politice a reclamantului, în calitate de membru al Parlamentului.

În partea argumentelor cererii de apel, ce vizează afirmația că ***** ar fi confirmat răspîndirea declarației defăimătoare reclamantului, prin faptul că la întrebarea jurnalistului de la portalul de știri ***** cum comentează cererea prealabilă înaintată în adresa lui, dînsul a răspuns: ”Eu despre hoți n-am încetat să vorbesc de ani de zile. Acum s-a trezit? Individul despre care vorbiți este un politician de sub 1% și din punctul meu de vedere s-a sinucis politic de mult timp. Eu nu dau nici 30 cenți, pardon 30 de bănuți pe onoarea și demnitatea lui *****.”, Colegiul la fel le apreciază critic și le respinge ca nefondate, în condițiile în care expunerile față de activitatea politică a persoanei se încadrează în limita libertății de expunere, garantată prin art. 10 CtEDO.

Astfel, reieșind din cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de fond corect a determinat circumstanțele cauzei și a dat apreciere probelor administrate, iar în condițiile neconfirmării alegațiilor apelantului, se impune soluția respingerii cererii de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a), art. 389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DECIDE:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul *****, în interesele lui *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 06 iulie 2021, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale precum și repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele Colegiului, judecătorul
Pahopol

Anatol

Judecătorii:
Pulbere

Ruxanda

Viorica *****la